

Nr 386

Av herr **Lundström m. fl.**, *angående röstning genom make vid allmänna val.*

Genom beslut vid 1956 och 1957 års riksdagar borttogs i riksdagsordningen samt i lag om val till riksdagen och kommunala vallagen kravet på att äkta make, som vid valförrättningen röstar för andra maken, själv skall vara röstberättigad. Däremot bibehölls bestämmelsen härom för röstning inför röstmottagare, d. v. s. på postanstalt och på svensk beskickning och svenskt konsulat. Där gäller dessutom, att den make som framlämnar rösten själv måste rösta samtidigt.

Regeringens ändringsförslag grundade sig på ett förslag från 1955 års valutredning, avlämnat i slutet av samma år. Utredningen ansåg att med hänsyn till gällande regler för rätten att rösta för äkta make före valdagen vore det naturligt att likformighet rådde jämväl vid röstning inför röstmottagare (alltså posttjänstemän och personal på beskickning och konsulat) på valdagen.

Statsrådet och chefen för justitiedepartementet synes emellertid enligt propositionen, nr 166 år 1956, ha varit tveksam på ifrågavarande punkt. Han skriver:

Ehuru skäl kan anföras för en ändring av vallagarnas bestämmelser även i detta hänseende, är jag icke beredd att i detta sammanhang upptaga frågan härom.

Generalpoststyrelsen ifrågasatte i sitt i propositionen refererade remissyttrande om det var erforderligt med olika regler beträffande å ena sidan röstning inför röstmottagare och å andra sidan röstning i allmän vallokal. Styrelsen gjorde dock ingen erinran mot förslaget.

Detta är naturligtvis ingen stor fråga, men förhållandet kan i enstaka fall vålla besvär för de röstberättigade. Om makar har flyttat sedan mantalskrivningen och därför måste rösta på posten och endast en av dem har rösträtt, kan fall inträffa, då rösträtten därför ej kan utövas. Hinder för rösträtten kan t. ex. vara att den make, som skulle lämna fram valsedelsförsändelsen, är för ung eller är utländsk medborgare.

Det är svårt att finna någon rimlig anledning att det här aktuella kravet skall gälla vid röstning inför röstmottagare, medan det utan olägenhet har borttagits vid röstningen i vallokalerna. Det väsentliga i sammanhanget bör i stället vara att vederbörande kan legitimera sig såsom make eller maka till den vilkens röst skall avlämnas.

Under hänvisning till det anförda hemställas,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring av lagen om val till riksdagen (§ 74) samt den kommunala vallagen (§ 39) att kravet på att den som röstar för make inför röst-mottagare själv måste rösta samtidigt slopas, samt

att konstitutionsutskottet måtte utforma vederbörlig text i de berörda författningarna.

Stockholm den 26 januari 1962

Birger Lundström

Torsten Bengtson

Sven Aspling